

Przegląd krajowych i zagranicznych nowości wydawniczych

Review of polish and foreign new publications

BEATA KACZYŃSKA

ORCID: 0000-0002-4563-2293

Zakład Ubezpieczeń Społecznych / Social Insurance Institution*

e-mail: beata.kaczynska01@zus.pl

Summary: *The article presents analyzes the readers selected Polish and foreign literature, books and articles in the area of social policy, labour and social security that appeared recently in the publishing market.*

Key words: *social security, social policy, new publications, job, law*

Streszczenie: *Artykuł prezentuje wybrane polskie i zagraniczne publikacje, w tym książki i artykuły dotyczące obszaru polityki społecznej, pracy i zabezpieczenia społecznego, które zostały wydane w ostatnich dwóch latach.*

Słowa kluczowe: *zabezpieczenie społeczne, polityka społeczna, praca, prawo, nowości wydawnicze*

Wybrane publikacje książkowe

Prawo pracy i ubezpieczeń społecznych

Redakcja naukowa Krzysztof W. Baran

Kamil Antonów, Krzysztof W. Baran, Dominika Dörre-Kolasa,
Monika Lewandowicz-Machnikowska, Iwona Sierocka, Krzysztof Walczak,

Mirosław Włodarczyk

Wydanie 4, Seria Akademicka, Wydawnictwo Wolters Kluwer,

Warszawa 2022, stron 982,

ISBN 978-83-8286-229-4, ISBN PDF-a 978-83-8282-773-1

To kolejny podręcznik pod redakcją naukową profesora Krzysztofa W. Barana. Przedstawia on kompleksowe ujęcie dwóch dyscyplin regulujących zagadnienia związane z zatrudnieniem – prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.

W publikacji zaprezentowano wszystkie podstawowe instytucje prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, z poszanowaniem odrębności obu dyscyplin, ale z uwzględnieniem ich funkcjonalnej korelacji. Podręcznik cechują dwie podstawowe płaszczyzny – ogólnoteoretyczna i praktyczna. Został on podzielony na pięć działów. Dział pierwszy poświęcono części ogólnej prawa pracy, dział drugi – indywidualnemu prawu pracy, dział trzeci – zbiorowemu prawu zatrudnienia, dział czwarty – procesowemu prawu pracy, a dział piąty – prawu ubezpieczeń społecznych.

Podręcznik ma charakter uniwersalny, ale może być też wykorzystywany przez praktyków, zwłaszcza pracodawców, związkowców oraz funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości.

* ul. Szamocka 3, 5; 01-748 Warszawa, tel. +48 22 667 13 45

Prawo Unii Europejskiej

Jacek Barcik (redakcja), Robert Grzeszczak (redakcja)
 Michał Balcerzak, Adam Bodnar, Ewelina Cała-Wacinkiewicz,
 Anna Doliwa-Klepcka, Magdalena Fedorowicz, Agnieszka Grzelak,
 Dagmara Kornobis-Romanowska, Sylwia Majkowska-Szulc, Artur Nowak-Far,
 Krzysztof Pacuła, Nina Póltorak, Aleksander Szczerba, Maciej Szpunar
 Wydanie 1, Seria Studia Prawnicze, Wydawnictwo C.H. Beck,
 Warszawa 2022, stron 588, ISBN 978-83-8291-395-8

Autorami prezentowanego podręcznika jest 15 autorów – reprezentujących większość ośrodków akademickich prowadzących w Polsce badania nad ustrojem i prawem Unii Europejskiej.

Podręcznik prezentuje aktualny stan wiedzy w zakresie prawa integracji europejskiej. Przedstawiono w nim najnowsze tendencje w praktyce ustrojowej Unii Europejskiej w świetle ostatnich wyzwań, takich jak: pandemia COVID-19, brexit, kryzysy, które dotknęły UE i jej państwa, a zwłaszcza finansowy i gospodarczy, problem walki z terroryzmem, wyzwania kolejnych fal uchodźczych, zmian klimatycznych, erozji zasady praworządności w niektórych państwach, wojny w Ukrainie.

Uwzględniono także dynamikę relacji Unii Europejskiej i państw członkowskich, poruszając istotną problematykę zapewniania skuteczności prawa UE. W publikacji zawarto orzeczenia sądowe, w tym TSUE, ETPC i sądów krajowych.

Dariusz Zalewski

Bezpieczeństwo socjalne Polaków. Analiza porównawcza

Seria „Studia i Monografie”, Wydawnictwo Instytut Pracy i Spraw Socjalnych
 Warszawa 2022, stron 344, ISBN 978-83-64581-52-6

Przedmiotem monografii jest system bezpieczeństwa socjalnego w powojennej Polsce, obejmujący dwa różne systemy społeczne, polityczne i gospodarcze. Pierwszy z nich to okres PRL, a drugi umownie zwany III RP. Instytucjonalna zmiana z 1989 r. przyniosła nowe wyzwania, ale też i nowe możliwości w wymiarze jednostkowym i zbiorowym oraz nowe sposoby sprostania tym wyzwaniom na wszystkich poziomach struktury społecznej. Monografia składa się ze wstępu, czterech rozdziałów i zakończenia.

Rozdział pierwszy poświęcony jest konceptualizacji pojęcia „bezpieczeństwo socjalne” z wyraźnym wskazaniem, że nie jest ono znaczeniowo tożsame ani z pojęciem „bezpieczeństwo społeczne”, ani z pojęciem „zabezpieczenie społeczne”.

Rozdział drugi poświęcony jest socjologicznej analizie zjawiska pamięci zbiorowej rozumianej jako kulturowy konstrukt oraz społecznej ocenie PRL, która bardziej jest rekonstruowana i reinterpretowana niż odtwarzana z pamięci respondentów.

W rozdziale trzecim dokonano analizy „socjalistycznego systemu bezpieczeństwa socjalnego”, eksponując ideologię jako czynnik sprawczy nie tylko kształtowania się nowego ładu zbiorowego, ale także nowego systemu bezpieczeństwa socjalnego z centralną rolą zakładu pracy.

Rozdział czwarty obejmuje analizę zmian zachodzących od przełomu lat 80./90. ubiegłego wieku, które miały przełomny wpływ na kondycję socjalną milionów Polaków i wymusiły zmiany dostosowawcze w systemie bezpieczeństwa socjalnego. W analizie uwzględniono wybrane elementy systemu zabezpieczenia społecznego (pomoc społeczną i zabezpieczenie emerytalne), a także

instytucje wsparcia i aktywizacji społeczno-zawodowej dla osób borykających się z problemami na rynku pracy oraz program redystrybucyjny Rodzina 500+.

W Zakończeniu autor dokonał podsumowania swoich rozważań.

Publikacja jest dostępna w wersji papierowej i elektronicznej.

Sylvia Nieszporska

Rynek zdrowia seniorów

Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne,

Warszawa 2021, stron 254, ISBN 978-83-208-2473-5

W publikacji zaprezentowano przygotowanie polskiego systemu zdrowia do problemu starzenia się ludności. Przedstawiono narzędzia ekonometryczne ukierunkowane na szacowanie popytu na świadczenia opieki długoterminowej wraz z wynikami badań własnych. Autorka diagnozuje główne problemy zdrowotne seniorów, ocenia stopień zaspokojenia ich potrzeb, ze szczególnym naciskiem na potrzeby opieki długoterminowej, ocenia systemowe zabezpieczenie zdrowia seniorów na świecie i w Polsce oraz skupia się na konstrukcji modeli popytu na opiekę długoterminową w Polsce – wybranych spośród współcześnie wykorzystywanych w tym celu na świecie narzędzi i metod.

Książka skierowana jest do wszystkich tych, którzy interesują się ekonomią społeczną i ekonomią zdrowia, a zwłaszcza decydentów i kreatorów polityki zdrowotnej kraju, osób podejmujących decyzje związane z alokacją środków finansowych, zasobów ludzkich i materiałowych, planujących ich rozkład terytorialny.

Wybrane artykuły

Pandemia COVID-19 a sytuacja seniorów

Redaktor tematyczny numeru Elżbieta Bojanowska

„Polityka Społeczna” 2022, nr 9 (numer tematyczny), stron 36,

ISSN 0137-4729

Teksty zawarte w numerze tematycznym „Polityki Społecznej” oparte są na wynikach badań i analiz przeprowadzonych w ramach projektu badawczego „Łagodzenie skutków pandemii wśród grup wysokiego ryzyka – osoby 60+”, realizowanego przez zespół Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego i Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych, a finansowanego ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki. Celem projektu jest zaproponowanie modelu interwencji społecznej, mającej zapobiegać postępującemu wycofaniu się z życia społecznego w wyniku wprowadzenia fizycznego i społecznego dystansu w czasie pandemii. Proponowane w modelu działania są ukierunkowane na stymulowanie aktywności w warunkach pandemicznych i postpandemicznych. Działania te są wybrane stosownie do potrzeb zgłaszanych przez seniorów.

Pierwszy tekst poświęcono korzyściom płynącym z pracy zawodowej osób w wieku emerytalnym oraz barierom utrudniającym ich zatrudnianie. Na tym tle rozważane są możliwości działania państwa wspierające pracę seniorów. Artykuł drugi skupia się na sytuacji zdrowotnej seniorów w czasie pandemii i ich codziennym funkcjonowaniu oraz na uczestnictwie seniorów w życiu społecznym. Trzeci tekst prezentuje potrzeby seniorów, które mogą być zaspokajane przez różne rodzaje aktywności. Kolejny artykuł opisuje instytucjonalną rolę domów kultury we wspólnocie samorządowej, wskazując kluczowych aktorów i czynniki istotne przy kreowaniu lokalnych poli-

tyk kulturalnych, a także sposób budowania konkretnej wizji domu kultury w interakcji między władzami lokalnymi, społecznością i pracownikami instytucji. Następny artykuł omawia jakość życia, sytuację ekonomiczną i aktywność zawodową osób starszych w czasie pandemii COVID-19. W ostatnim szóstym tekście podejmuje się rozważania nad znaczeniem dwóch pojęć: ryzyko i niepewność. W dobie pandemii niepewność nabiera szczególnego znaczenia, podobnie jak metody jej ograniczania.

Andrzej Marian Świątkowski

*Projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady
w sprawie poprawy warunków pracy za pośrednictwem platform internetowych*

„Praca i Zabezpieczenie Społeczne” 2022, nr 10, s. 33–41

ISSN 0032-6186, DOI: 10.33226/0032-6186.2022.10.7

W grudniu 2021 r. Komisja Europejska zaproponowała dyrektywę mającą na celu poprawę warunków pracy pracowników platform elektronicznych. Jest to pierwszy projekt legislacyjny zmierzający do uregulowania rozwijającego się błyskawicznie elektronicznego rynku pracy. Prognozuje się, że w Unii Europejskiej za pośrednictwem platform internetowych w 2025 r. będzie zatrudnionych 43 mln osób. Innowacje w miejscu pracy, o ile nie szkodzą prawom pracowników, znajdują poparcie Komisji Europejskiej.

Autor przedstawia instrumenty i konstrukcje prawne – domniemanie zatrudnienia pracowniczego oraz przejrzyste zarządzanie organizacją pracy – proponowane przez unijne organy, Parlament Europejski i Radę. Dla osiągnięcia przez gospodarkę innowacyjnego, a jednocześnie nieszkodliwego dla zatrudnionych celu, jakim są współcześnie elektroniczne technologie zatrudnienia, konieczne jest jednolite uregulowanie na wspólnym rynku europejskim miejsc pracy. Niezbędne jest więc uregulowanie zarówno statusu prawnego zatrudnionych oraz określenie kompetencji krajowych instytucji publicznych, administracyjnych i sądowych, zobowiązanych do ich ochrony prawnej.

Bartosz Wołodkiewicz

*Zakres wyłączenia sporów dotyczących ubezpieczeń społecznych
w europejskim prawie procesowym cywilnym*

„Praca i Zabezpieczenie Społeczne” 2020, nr 12, s. 12–18

ISSN 0032-6186, DOI: 10.33226/0032-6186.2022.12.3

Europejskie prawo procesowe cywilne wyłącza z zakresu swojego zastosowania ubezpieczenia społeczne, nie definiując jednak tej materii. Pojęcie to podlega wykładni autonomicznej, która zmierza do zapewnienia skuteczności prawa Unii w dziedzinie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

W orzecznictwie TSUE przyjmuje się zatem, że materialną treść pojęcia „ubezpieczenia społeczne” w europejskim prawie procesowym cywilnym wyznacza przedmiotowy zakres zastosowania rozporządzenia (UE) nr 883/2004. Oznacza to, że poza zakresem wyłączenia pozostają sprawy, które nie są objęte koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego. W odniesieniu do nich ocena zastosowania norm europejskiego prawa procesowego cywilnego wymaga uwzględnienia pojęcia spraw cywilnych i handlowych. Dopiero uwzględnienie obu elementów – pojęcia „spraw cywilnych i handlowych” oraz „ubezpieczeń społecznych” pozwala wyznaczyć zakres wyłączenia sporów dotyczących zabezpieczenia społecznego w europejskim prawie procesowym cywilnym.